

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ТА ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В СТРАТЕГІЯХ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

На основі опрацювання наукової літератури, законодавчої та нормативної бази, а також стратегій розвитку регіонів України до 2015р. у статті здійснено узагальнення особливостей і підходів до формування стратегічних цілей розвитку економіки регіонів, а також проведено порівняльний аналіз цих підходів.

Ключові слова: регіональні стратегії розвитку, стратегічні цілі, пріоритети, регіональний розвиток.

Постановка проблеми. Фундаментальною основою для розробки документів регіонального розвитку є Конституція України, а також Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 8 вересня 2005р. Необхідно визнати, що саме з прийняттям цього закону було запроваджено стратегічне планування регіонального розвитку в Україні. З цієї метою розроблено Державну стратегію регіонального розвитку України на період до 2015 року, якою визначені ключові проблеми розвитку регіонів: 1) низька інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна активність у них; 2) нерозвинена виробнича та соціальна інфраструктура; 3) зростання регіональних диспропорцій у сфері соціально-економічного розвитку регіонів; 4) слабкі міжрегіональні зв'язки; 5) нераціональне використання людського потенціалу. Також у вказаному нормативному документі зазначено, що розв'язання комплексу виділених проблем передбачалось здійснити шляхом виконання чотирьох основних стратегічних завдань: підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного потенціалу; розвитку людських ресурсів; розвитку міжрегіональної співпраці; створення інституціональних умов для розвитку регіонів. Такі пріоритети були визнані домінуючими майже у всіх регіональних стратегіях соціально-економічного розвитку до 2015 року (у період 2004-2007рр. більшість областей України почали розробляти власні регіональні стратегії соціально-економічного розвитку до 2015 р.). Розробники цих документів брали за основу Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку, розроблені ще у 2002 р. Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України [2]. Регіональні стратегії розвитку є стратегічними планами розвитку регіону, що визначають цілі, завдання, пріоритети, напрям сталого економічного і соціального розвитку всіх регіонів України на середньотривалий (4 - 6 років) та довготривалий (10 - 15 років) періоди. У регіональних стратегіях

розвитку з урахуванням загальнодержавних пріоритетів, оцінки конкурентних переваг, обмежень, загроз і проблем розвитку кожного регіону визначаються першочергові пріоритетні завдання його розвитку, скоординовані дії центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, спрямовані на реалізацію визначених завдань, та критерії їх розв'язання [2]. Указаними методичними рекомендаціями чітко визначено та регламентовано не лише порядок розроблення, розгляду та затвердження проектів регіональних стратегій розвитку, але і їх склад і зміст.

На момент написання статті затверджені регіональні стратегії розвитку всіх областей України, а також Автономної Республіки Крим. Зазначимо, що майже всі вони розроблялись і затверджувались у докризовий період і орієнтувались на зростаючий попит на світових ринках на сировину та напівфабрикати, екстенсивний характер регіонального економічного зростання та витратний підхід до використання наявного на місцях ресурсного потенціалу. Фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. поставила як перед країною у цілому, так і перед регіонами низку важливих завдань, пов'язаних із необхідністю внесення коректив у процес стратегічного планування регіонального розвитку. У кризовий та посткризовий період на перше місце виходить проблема визначення стратегічних пріоритетів і цілей розвитку регіону з урахуванням потенціалу внутрішнього ринку, максимізації використання переваг міжрегіонального та міжнародного співробітництва регіонів; пошук "точок зростання" на регіональному рівні та дієвих інструментів їх розкриття та стимулювання. Зокрема, про це йдеться в аналітичній записці Національного інституту стратегічних досліджень [5].

Стаття підготовлена в рамках роботи над науковою темою "Стратегічні пріоритети економічного розвитку регіону (за матеріалами Закарпатської області)", що виконується

науковцями Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України, м. Ужгород.

Формулювання цілей статті. З урахуванням зазначеного, важливого значення набуває правильність та обґрунтованість вибору стратегічних цілей і пріоритетів розвитку економіки регіонів, їх відповідність соціально-економічному потенціалу та реальним можливостям. Саме для цього нами було проаналізовано пріоритети та стратегічні цілі розвитку економічної сфери, сформульовані в Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року, а також у стратегіях розвитку регіонів.

Викладення основного матеріалу дослідження. У Методичних рекомендаціях щодо формування регіональних стратегій розвитку зазначено, що "...виходячи з принципу реалістичності, кількість стратегічних цілей не повинна перевищувати п'яти. Стратегічні цілі розвитку регіону послідовно в порядку зменшення їх пріоритетності зіставляються з їх комплексною ефективністю, можливостями реалізації: ресурсними, інтелектуальними, організаційно-правовими, кадровими, фінансово-економічними тощо. Це має дозволити відібрати стратегічні цілі, які можуть бути реалізовані в середньотривалій перспективі"

[2]. Проведений аналіз показав, що зміст і структура стратегій регіонального розвитку, не зважаючи на єдині методичні рекомендації щодо їх розробки, не є ідентичними. Автори цих документів у різних регіонах країни застосовували різні підходи, в тому числі і щодо вибору та формулювання стратегічних цілей, які в деяких стратегіях названі пріоритетами розвитку, стратегічними напрямками, інтегральними стратегічними цілями, стратегічними завданнями і т. ін. Наприклад, така розбіжність характерна для зазначених документів по Закарпатській області (табл.1). Дані таблиці 1 свідчать, що бачення пріоритетних напрямків розвитку Закарпатської області на регіональному та загальнодержавному рівні збігається лише за двома пріоритетними напрямками (Розвиток транскордонного співробітництва та розвиток туристичної та курортно-рекреаційної сфери).

У Стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2015 р. виділено 5 стратегічних цілей, що деталізуються 24-ма операційними цілями. У Стратегії економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим на 2011-2020 роки виділено 8 інтегральних стратегічних цілей та напрямки стратегії соціально-економічного розвитку.

Таблиця 1

Пріоритетні напрямки розвитку Закарпатської області

Державна стратегія регіонального розвитку до 2015 року (пріоритетні напрямки)	Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2015 року (стратегічні (пріоритетні) цілі)
Розвиток транскордонного співробітництва	Розвиток людини та підвищення соціальних стандартів життя
Розбудова прикордонної інфраструктури	Формування конкурентноспроможної та життєздатної економіки
Розвиток туристичної та курортно-рекреаційної сфери	Поглиблення транскордонної та єврорегіональної співпраці
Забезпечення протипаводкового захисту	Розвиток туризму та курортно-рекреаційної сфери
Розвиток транспортної мережі, логістики	Просторова гармонія та охорона довкілля

Стратегічні пріоритети та завдання виділено в кожному напрямку стратегії соціально-економічного розвитку. У Стратегії економічного та соціального розвитку Луганської області на період до 2015 року виділено сім пріоритетів, кожен з яких поділений, щонайменше, на 10 операційних цілей. У Стратегії економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2005-2015 роки визначено генеральну і 4 стратегічних цілі розвитку області, розроблено 50 оперативних завдань. У Комплексній стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2015 року виділено стратегічне бачення, три стратегічні цілі, 17 операційних цілей, підцілі і завдання. Цей

перелік прикладів можна продовжувати, однак висновок такий, що в кожному з регіональних стратегічних документів застосовано понятійно-термінологічний апарат, у який закладено різний зміст і значення, що робить стратегії важко-зіставними та непорівнюваними.

З метою виявлення особливостей сутності сформованих у регіональних стратегіях розвитку стратегічних цілей і їх економічного змісту нами проведено групування регіонів країни залежно від вибраних стратегічних цілей, що містяться в регіональних стратегіях розвитку, а також у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року (табл.2).

Таблиця 2		
Узагальнення стратегічних цілей (напрямів) регіонального розвитку*		
Стратегічні завдання державної політики регіонального розвитку України до 2015 року	Стратегічні цілі (напрям), що містяться в регіональних стратегіях розвитку**	Угодижність регіональних завдань стратегічним завданням державної політики регіонального розвитку України до 2015 року
<p>Підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного потенціалу.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> реструктуризація економічної бази окремих регіонів і створення умов для диверсифікації на новій технологічній основі.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> розбудова та модернізація інфраструктури, що сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості регіонів.</p> <p>Розвиток людських ресурсів.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> забезпечення високих стандартів навчання, доступного для працівників протягом усього періоду їх виробничої діяльності.</p>	Інтегрована модель економічного зростання	АР Крим
	Розвиток інноваційного потенціалу, інноваційної моделі розвитку, сталого економічного розвитку (інноваційної економіки), формування високоефективного інноваційно-виробничого комплексу, індустріального комплексу	Вінницька, Волинська, Донецька, Житомирська, Луганська, Львівська, Одеська, Чернігівська, Одеська, Хмельницька, Рівненська, Суми
	Реалізація нової енергетичної стратегії	Вінницька
	Розвиток регіону як туристичного та рекреаційного центру	АР Крим, Волинська, Закарпатська, Запорізька, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська, Хмельницька
	Реструктуризація та диверсифікація промислового виробництва, економіки регіону	Житомирська, Луганська, Сумська
	Область – центр міжнародних комунікацій	Одеська
	Розбудова та модернізація виробничої і соціальної інфраструктури, інженерної та транспортної інфраструктури	Житомирська, Черкаська, Чернівецька, Луганська
	Розвиток високотехнологічного наукоємного виробництва	Житомирська, Запорізька, Львівська, Херсонська
	Розвиток машинобудівної промисловості, високотехнологічного машинобудування	Житомирська, Черкаська
	Розвиток високотехнологічного агропромислового комплексу, ефективне підприємство в аграрному секторі	Черкаська, Вінницька, Волинська, Житомирська, Запорізька, Чернігівська, Херсонська, Хмельницька, Чернівецька,

<p><i>Пріоритетний напрям -</i> активізація співпраці у сфері освіти і науки.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> забезпечення повної зайнятості працездатного населення.</p> <p>Розвиток міжрегіонального співробітництва.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> розширення міжрегіональної економічної взаємодії.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> розвиток трансграничного, у тому числі євро регіонального співробітництва.</p> <p>Створення інституціональних умов для розвитку регіону.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> розширення фінансово-економічних можливостей територіальних громад.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> реформування адміністративно-територіального устрою.</p> <p><i>Пріоритетний напрям -</i> уточнення діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо розвитку регіону.</p>	<p>Підвищення конкурентоспроможності регіону, його економіки, зміцнення ресурсного потенціалу, формування життєздатної економіки</p> <p>Технологічне оновлення харчової, легкої і деревообробної промисловості</p> <p>Інвестиційно привабливий регіон з конкурентною економікою, інвестиційно привабливе середовище</p> <p>Розширення внутрішнього ринку</p> <p>Реструктуризація хімічної промисловості</p> <p>Розвиток людських ресурсів, людського потенціалу, продуктивна зайнятість населення, ефективна система надання соціальних послуг</p> <p>Розвиток людини та підвищення соціальних стандартів життя і доходу населення, покращання умов життєдіяльності населення, підвищення якості життя населення, регіон сталою соціальною розвинутістю (високої якості життя населення)</p> <p>Науково-освітній комплекс та інновації</p> <p>Модернізація статусу регіону в міжнародному розподілі праці, розвиток трансграничного співробітництва, розвиток міжрегіонального співробітництва, євро регіональної співпраці, використання потенціалу міжрегіональної кооперації</p> <p>Створення конкурентних переваг у зовнішній торгівлі, нарощування експортного потенціалу</p> <p>Сталий економічний розвиток і колективне підприємництво, підтримка малого та середнього підприємництва. Розвиток ринкового середовища</p> <p>Створення інституційних умов регіонального розвитку</p>	<p>Рівненська, Сумська</p> <p>Полтавська, Закарпатська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Миколаївська</p> <p>Чернівецька</p> <p>Волинська, Тернопільська, Чернігівська, Рівненська, Сумська</p> <p>Волинська</p> <p>Черкаська</p> <p>Донецька, Вінницька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Чернігівська, Тернопільська</p> <p>Волинська, Дніпропетровська, Одеська, Закарпатська, Рівненська, Чернігівська, Хмельницька, Харківська, Сумська</p> <p>Херсонська</p> <p>АР Крим, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Львівська, Чернівецька, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська, Сумська</p> <p>Чернігівська, Сумська</p> <p>Вінницька, Волинська, Донецька, Житомирська, Луганська, Львівська, Чернігівська, Хмельницька, Рівненська</p> <p>Полтавська</p>	<p>Розвиток людських ресурсів</p> <p>Розвиток міжрегіонального співробітництва</p> <p>Створення інституціональних умов для розвитку регіону</p>

Одноразовий доступ населення до бюджетних послуг			Ваші стратегічні завдання, не передбачені Державною політикою регіонального розвитку України до 2015 року
Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи	АР Крим	Житомирська	
Регіон чистого природного середовища, високорозвиненої культури		Тернопільська, Чернігівська	
Рациональне використання природних ресурсів		Донецька, Луганська, Рівненська, Хмельницька, Сумська	
Трансформація доходів у капітал і залучення інвестицій в економіку області		Донецька	
Розвиток житлово – комунального господарства, водопостачання, протипаводковий захист		Чернівецька, Луганська	
Екологічна та техногенна безпека, протипаводковий захист, просторова гармонія та охорона довколиш		АР Крим, Волинська, Дніпропетровська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Чернівецька, Луганська, Сумська	
Сприяння розвитку банківського, фондового та страхового ринків		Рівненська	
Стійкий розвиток економіки		Івано-Франківська	
Регіон сталого екологічного розвитку (природозберігаючої економіки)		Харківська	
Створення умов для регіонального розвитку		Кіровоградська	
Удосконалення територіальної структури економіки, вирішення проблем монофункціональних міст і селищ міського типу, вирівнювання соціально-економічного розвитку територій та комплексний розвиток населених пунктів, збалансований просторовий розвиток		Луганська, Хмельницька, АР Крим	
Забезпечення соціальної монополізації та міжнаціональної згоди		АР Крим	

*Складено на основі опрацювання Стратегії розвитку регіону України до 2015р. (2020р.).

**Відображені в таблиці стратегічні цілі вибрані із стратегії розвитку регіону України та перетворені в цілі з метою співставлення та порівняння.

*** У таблиці жодною стратегічною ціллю чи завданням не представлена Київська область, оскільки Стратегія соціально-економічного розвитку області не представлена на інтернет-сторінці Київської ОДА чи Обласної Ради.

Як свідчить проведене узагальнення, найбільша увага у стратегіях розвитку регіонів приділена підвищенню конкурентноспроможності регіонів та зміцненню їх ресурсного потенціалу. Зокрема, мова йде про розвиток високоефективного виробничого, індустріального комплексу, який повинен базуватись на інноваціях. Одинадцять регіонів країни декларують необхідність розвитку високопродуктивного агропромислового комплексу, ефективного підприємництва в аграрному секторі. Дванадцять регіонів країни позиціонують себе як туристичні та рекреаційні центри, навіть такі, в яких спостерігається значне антропогенне та техногенне навантаження на навколишнє середовище та екологічна ситуація не найкраща (наприклад, Запорізька область). Актуальне є виділення стратегічної цілі "Реалізація нової енергетичної стратегії" у єдиній стратегії регіонального розвитку - стратегії Вінницької області. Друге місце посідає блок "Розвиток людських ресурсів", у якому представлено двадцять регіонів країни. Про необхідність розвитку міжрегіонального і транскордонного співробітництва зазначено в стратегіях десяти областей, в основному прикордонних.

Як негативну ознаку варто виділити те, що лише десять регіонів країни у своїх стратегіях напрямку (Полтавська область) чи опосередковано (Вінницька, Волинська, Донецька, Житомирська, Луганська, Львівська, Чернігівська, Хмельницька, Рівненська) виділили стратегічну мету "Створення інституціональних умов розвитку регіонів". На нашу думку, це свідчить про недостатній рівень розуміння, зокрема владними структурами на місцях, проблеми інституціонального забезпечення, його ролі в соціально-економічному зростанні та підвищенні конкурентноспроможності регіональної економіки. У Методичних рекомендаціях щодо формування регіональних стратегій розвитку зазначено, що характеристика конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку регіону, розроблення стратегічного плану розвитку здійснюється на основі діагнозу стартових умов регіонального розвитку шляхом аналізу СВОТ. Саме цей метод і використано при розробці практично всіх регіональних стратегій, при обґрунтуванні цілей і напрямів розвитку регіонів. Разом з тим окремі стратегічні документи ґрунтуються на ширших наукових засадах. Так, наприклад, у Стратегії сталого розвитку Харківської області до 2020р. виділено окремий розділ "Наукове обґрунтування розробки та реалізації Стратегії сталого розвитку регіону". Відповідно до нього, Стратегія сталого розвитку регіону має наукове обґрунтування, що базується на таких концепціях і теоріях: концепції сталого

розвитку; концепції економічної безпеки; теорії кластеризації економіки; просторово-територіальній теорії "центр-периферія"; теорії конвергентно-дивергентного розвитку територій; теорії вибору сценаріїв розвитку; теорії системної динаміки. Також у цьому розділі викладено методичні підходи, інструментарій дослідження, методика визначення пріоритетності вирішення проблем компонентно сталого розвитку регіону. Методика СВОТ - аналізу також знайшла тут застосування [6].

Висновки фахівців Національного інституту стратегічних досліджень, проведений порівняльний аналіз стратегій розвитку регіонів України, а також власні спостереження та експертні оцінки автора на основі ознайомлення з практикою розробки стратегій розвитку регіонів дали можливість виділити такі особливості та проблеми цього процесу:

1) відсутність упорядкованого тривалого часу у деяких регіонах затверджених стратегій розвитку до 2015 року (так, на кінець 2010 р. Дніпропетровська та Харківська області не мали розроблених стратегій, однак, тут потрібно врахувати той факт, що, наприклад, у Харківській області діяла Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2011) [4, с.10-11];

2) розробниками регіональних стратегій стали органи влади на місцях (Головні управління економіки відповідних ОДА), наукові установи, в тому числі зі структури НАН України;

3) за складом і структурою регіональні стратегії суттєво відрізняються, в тому числі в частині формулювання стратегічних цілей, завдань, напрямків, пріоритетів, які часто ототожнюються, що ускладнює проведення порівняльного аналізу розроблених документів. Лише в окремих стратегіях було дотримано рекомендованої нормативними документами структури;

4) надмірна формалізація процедур розробки і затвердження стратегій. Шаблонне використання розробниками стратегій відповідних Методичних рекомендацій Міністерства економіки України хоча й спрощувало проходження бюрократичних процедур та підвищувало шанси регіону на позитивне вирішення питання про укладання Угоди, але при цьому поза увагою залишалась значна частина важливих проблем місцевого розвитку території [4, с.10-11];

5) декларативний характер більшості стратегій розвитку регіонів. Часто він далекий від реальних потреб місцевого розвитку та можливостей його ресурсного забезпечення [4, с.10-11]. Це ж стосується багатьох сформульованих пріоритетів, цілей та напрямків

розвитку регіонів, які є занадто узагальненими та необґрунтованими, або ж, навпаки, - занадто конкретизованими, що не повинно бути притаманно таким документам, як стратегії розвитку;

6) більшість стратегій містить цілий ряд положень і пропозицій, що за змістом швидше повинні бути відображені не у стратегіях розвитку, а в програмах чи коротко-, середньотермінових планах розвитку;

7) практично єдиним інструментом наукового обґрунтування визначених стратегічних цілей і пріоритетів економічного розвитку, використани під час розробки стратегій, став СВОТ-аналіз.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз регіональних стратегій розвитку у частині формування стратегічних цілей і пріоритетів показав, що існує потреба у коригуванні й уточненні цих цілей регіонів, у більш серйозному їх обґрунтуванні. Стратегії, розроблені в пізніші терміни (у 2010-2011 рр.), наприклад Харківської, Дніпропетровської областей, АР Крим, на нашу думку, більш виважені та обґрунтовані. Крім того, автори цих документів мали змогу врахувати вплив кризи на соціально-економічні процеси у відповідних регіонах і відобразити їх у своїх стратегічних документах. У подальших дослідженнях доцільно відстежувати реалізацію цілей соціально-економічного розвитку регіонів, а також працювати над удосконаленням підходів до стратегічного планування на регіональному рівні.

Список літератури:

1. Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 08 вер. 2005 р. № 2850-IV (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. - 2005. - № 51. - 548с.
2. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 N 224. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.322.0>
3. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року" від 21 лип. 2006 р. № 1001 // Офіційний вісник України. - 2006. - № 30. - 2132с.
4. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Аналітична доповідь - К.: НІСД, 2010. - 25 с.
5. Щодо інструментів розкриття "точок зростання" у стратегіях соціально-економічного розвитку регіонів. Аналітична записка. Інститут стратегічних досліджень. 2011.- Режим доступу: www.niss.gov.ua
6. Стратегія сталого розвитку Харківської області до 2020 року. Затверджена рішенням Харківської обласної ради від 23 грудня 2010 р.

Анотація

Оксана Чубарь

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ЦЕЛЕЙ И ПРИОРИТЕТОВ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ В СТРАТЕГИЯХ РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ

На основе изучения научной литературы, законодательной и нормативной базы, а также стратегий развития регионов Украины до 2015 года в статье представлено обобщение особенностей и подходов к формированию стратегических целей развития экономики регионов, а также произведен сравнительный анализ этих подходов.

Ключевые слова: региональные стратегии развития, стратегические цели, приоритеты, региональное развитие.

Summary

Oksana Chubar

CREATION OF STRATEGICAL AIMS AND PRIORITIES OF ECONOMICAL DEVELOPMENT IN THE STRATEGIES OF DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF UKRAINE

Based on scientific law and regulatory basis as well as strategies of regional development of Ukraine till 2015 the article reveals general features and approaches in building of strategical goals in economical development of the regions. Comparative analysis of these methods included.

Key words: regional strategies of development, strategic goal, priorities, regional development.